

Łódź, dnia 27 maja 2026 roku

dr hab. Przemysław Rafał Tomaszewski
Wydział Sztuk Projektowych,
Instytut Wzornictwa
Akademii Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego
w Łodzi.

**Recenzja sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym
w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne
i konserwacja dzieł sztuki
dr Anny Machwic z Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.**

Podstawa formalna – decyzja Rady Doskonałości Naukowej
uchwalona na posiedzeniu w dniu 2 lutego 2026 roku

Przedmiotem recenzji jest dorobek projektowy dydaktyczny organizacyjny, naukowy i popularyzatorski Pani dr Anny Machwic. Recenzja została przygotowana w oparciu o dostarczone mi następujące materiały:

1. Dane wnioskodawcy
2. Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora
3. AUTOREFERAT – Dokumentacja projektu habilitacyjnego
5. WYKAZ DOROBKU NAUKOWEGO I PROJEKTOWEGO – Dokumentacja projektu habilitacyjnego

SYLWETKA KANDYDATKI

Pani dr Anna Machwic ukończyła studia magisterskie w 2002 roku Na Wydziale Grafiki, Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach na Kierunku Grafika w specjalności projektowanie graficzne. W latach 2003 – 2010 pracowała w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach na stanowisku wykładowcy a od 2011 roku do chwili obecnej wypełnia etat adiunkta. W ramach swoich obowiązków prowadziła zajęcia z zakresu ilustracji, podstaw grafiki projektowej, sprawowała opiekę promotorską nad pracami licencjackimi oraz magisterskimi. W roku 2010 Pani dr Anna Machwic obroniła doktorat pod tytułem: *INC. ja – znaki globalne*, zrealizowany pod kierunkiem promotora prof. Tomasza Jury. Od 2013 roku pełni funkcje Kierownika Pracowni Ilustracji Katedry Projektowania Graficznego. Ponadto była zatrudniona: w Policealnej Szkole Fotografii, Grafiki i Reklamy POZYTYW w Katowicach w latach 2011–2012; w Wyższej Szkole Technik Informatycznych w Katowicach w latach 2011–2018 i w Polsko - Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie w latach 2016 – 2020.

W swojej macierzystej uczelni pełniła i pełni szereg zaszczytnych funkcji między innymi: w latach 2012–2016 Dziekana Wydziału Projektowego a w kadencjach 2020 – 2028 Prorektora ds. działalności kulturalnej i promocji. Zajmowała się, również własną działalnością projektową współpracując z agencjami: Pan Pikto i Kwadrat, firmą Mintech sp.z o.o. oraz projektując plakaty dla Bydgoskiego Centrum Kultury. Aktywność dydaktyczną, organizacyjną oraz projektową w efektywny sposób spaja z działalnością naukową i popularyzatorską. Była honorowana wieloma wyróżnieniami i nagrodami.

OCENA WSKAZANYCH DZIEŁ ASPIRUJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW OSIĄGNIĘĆ HABILITACYJNYCH.

Pierwszym wskazanym przez habilitantkę osiągnięciem jest projekt *Książka dobrze zaprojektowana – zacznijmy od dzieci* oraz działania na rzecz książki dla dzieci. Jest to wydarzenie cykliczne, którego pierwsza edycja odbyła się w roku 2008 i trwa do dziś. W skład każdej edycji wchodzi następujące elementy: konkurs dla studentów i absolwentów uczelni artystycznych (do dwóch lat od ukończenia studiów) – zgłoszenia dotyczą ilustracji i książek jeszcze niepublikowanych; konferencja pod wspólnym tytułem *Książka dla dzieci – jak to się robi*; wystawa prezentująca retrospektywny przegląd największych polskich ilustratorów - *Mistrz Ilustracji* oraz wystawy towarzyszące, również w innych ośrodkach kultury.

Habilitantka we wstępie do autoreferatu pisze, cytując: „Za najważniejsze z moich działań zawodowych uważam kuratorowanie od 2008 roku wydarzeniu *Książka dobrze zaprojektowana – zacznijmy do dzieci...*” To wyznanie w pełni uzasadnione zważywszy na bardzo duży zakres obowiązków wykonywanych w ramach pełnionej funkcji. Należało do nich między innymi: opracowanie założeń konkursu i jego promocja, dobór grona jurorskiego i pozyskanie jurorów, współpraca z wydawcami, merytoryczne opracowanie programu konferencji, zapraszanie prelegentów oraz prowadzenie konferencji, pozyskiwanie patronów honorowych, pozyskiwanie środków w programach zewnętrznych, prognozowanie i nadzór nad rozliczaniem budżetu wydarzenia, sprawozdania merytoryczne. Ta bogata lista nie oddaje rzeczywistego obrazu pracy. Dopiero opisy pozwalają na dokładniejszy wgląd w jej różnorodność oraz skalę. Moją wysoką ocenę tejże umacnia doświadczenie osobiste – wiadomo jak wymagające jest kuratorowanie konkursom i wystawom, których materia są dokonania studentów a duchem ich osobowości. Jednocześnie jako projektanci doświadczamy złożoności kontaktów z osobami zaangażowanymi w procesy powstawania i promowania produktów, w tym przypadku książek dla dzieci. Ponadto habilitantka sprawowała pieczę nad projektami wydawniczymi oraz zaprojektowała katalogi: 6, 7 i 8 edycji związanego z wydarzeniem konkursu.

W projektach katalogów daje się zauważyć powściągliwość w stosowaniu środków wizualnego przekazu. Wypływa to z szacunku do wcześniej określonej linii stylistycznej, ale również jest wyrazem dojrzałości twórczej projektantki. Konieczność zachowania „pierwotnej” linii stylistycznej i założeń projektowych znacznie zmniejsza stopień swobody twórczej, co zawsze stanowi duże wyzwanie. Rozwiązania zaproponowane w projektach katalogów łączą dbałość o skuteczność przekazu komunikatu wizualnego z uwzględnieniem szeregu kontekstów, mających tu istotne znaczenie. W efekcie katalogi emanują piękną klarownością, która staje się aktywnym, wspierającym tłem dla ich treści. Pani dr Anna Machwic wywiązując się z obowiązków kuratorki – znacząco wykraczając poza ich typowy zakres – nie tylko w sposób perfekcyjny realizowała założenia programowe wydarzenia ale również wniosła do niego indywidualne, przepełnione humanizmem, twórcze wartości. Nie mam wątpliwości, że to wielowątkowe i pełne osobistego zaangażowania podejście wnosi cenny, istotny wkład w dziedzinę ilustracji książek dla dzieci.

Drugim wskazanym przez habilitantkę osiągnięciem jest projekt badawczy oparty na działaniach dydaktycznych po tytule *Opracowanie i opis metody projektowania w zakresie ilustracji*, opracowany w formie publikacji cyfrowej zatytułowanej *Temat: Bohater. Projektowanie postaci charakterystycznych w Pracowni Ilustracji Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach*. Z treści opisu wynika, że celem projektu było opracowanie metody pozwalającej na zdobycie umiejętności przełożenia rysunku postaci z natury na rysunek z wyobraźni, pozwalający na wykorzystanie sylwetki ludzkiej w projektowaniu. Podstawowym instrumentem służącym do osiągnięcia zakładanego celu była analiza prac - zadań kursowych powstałych w ciągu dwudziestu lat (2004 - 2024) znajdujących się w archiwum Pracowni Ilustracji. Prace odznaczały się wysokim różnicowaniem jakościowym np. uwypuklenie cech charakteru postaci lub uwzględnienie kontekstów sytuacji oraz ilościowym np. wielość postaci czy projekt całej pozycji wydawniczej. W efekcie powstała publikacja o treści zredagowanej przez Panią dr Annę Machwic i wyśmienicie zilustrowanej ilustracjami studentek i studentów. Praca jest podręcznikowym algorytmem projektowym, jest również niezwykle skutecznym programem nauczania projektowania ilustracji. Jest swoistym ukoronowaniem wieloletniej, doskonałej działalności dydaktycznej habilitantki.

Dla ukazania w pełni walorów pracy badawczej powinno się w niej znaleźć miejsce na dokładne, klarowne informacje na temat pytań badawczych, hipotez, zastosowanej metodologii oraz sformułowanie uniwersalnych wniosków końcowych. Nie stanowi to natomiast przeszkody aby publikacja ukazała się w szerszej edycji, nie wyłącznie cyfrowej i pełniła rolę podręcznika projektowania ilustracji - jestem przekonany, że ze spektakularnym sukcesem. To potencjalna ale też realna wartość stanowiąca istotny wkład w dziedzinę projektowania ilustracji.

Trzecim wskazanym dziełem aspirującym do osiągnięcia habilitacyjnego jest projekt oparty na współpracy z instytucją zewnętrzną oraz działaniach dydaktycznych - *Powszechna Deklaracja Praw Zwierząt*. Instytucją zewnętrzną była Fundacja im. Heleny i Lechosława Marszałków REKSIO.

Kluczowe założenia projektowe obejmowały realizację jednorodnego, wspólnego tematu w sposób zróżnicowany wizualnie oraz postulat metaforycznego przedstawienia każdego z dwudziestu pięciu punktów Powszechnej Deklaracji Praw Zwierząt. Natomiast wymagane konsultacje studentów z przedstawicielami Fundacji stwarzały warunki realnego zlecenia.

Twórczy wkład habilitantki w koncepcję i realizację publikacji poza przedstawionymi powyżej założeniami oraz konsultacjami w ramach zajęć w pracowni polegał również na: wyborze finalnych przedstawień; propozycji formatu publikacji; projekcie siatki i projekcie układu typograficznego. Decyzja, że każda ilustracja odnosząca się do osobnego punktu deklaracji znajduje się na osobnej rozkładówce nie tylko wzmacnia przekaz merytorycznych treści. Jest swoistym, metaforycznym nawiązaniem do filmu animowanego, którego słynnym psim bohaterem był Reksio - dziś za sprawą Fundacji, symboliczny obrońca praw zwierząt. Tak oto habilitantka połączyła dydaktykę z twórczością własną.

OCENA DOROBKU DYDAKTYCZNEGO

Spośród kilku instytucji edukacyjnych, w których Pani dr Anna Machwic zdobywała doświadczenia na niwie nauczania, prymarne znaczenie miało i ma prowadzenie zajęć w Pracowni Ilustracji w Katedrze Projektowania Graficznego Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Przyjęty w pracowni model kształcenia obejmuje kwestie związane z szeroko pojętą ilustracją nierzadko nawiązując do aspektów związanych z identyfikacją wizualną. Szczególny akcent położony jest na metodycznym, płynnym przekazywaniu wiedzy z równoległym treningiem umiejętności. Zapraszanie w obszar dydaktyki podmiotów zewnętrznych znacząco zbliża proces projektowy do realnych warunków pracy na zlecenie skutecznie przygotowując do wykonywania zawodu projektanta. Szczegóły stosowanych metod wraz z ich doskonałymi rezultatami zawarte są w pozytywnie ocenionych projektach: *Temat: Bohater i Powszechna Deklaracja Praw Zwierząt*. Również istotnym elementem nauczania jest angażowanie studentów w relacje z różnymi środowiskami.

Przemyślana i konsekwentnie stosowana konstrukcja dydaktyczna przynosi wyśmienite efekty, których miarą są osiągnięcia studentów oraz absolwentów. Długa lista nagród oraz wyróżnień fascynuje nie mniej niż ranga i prestiż wydarzeń, których dotyczy. W ten oczywisty a zarazem efektywny i atrakcyjny sposób realizowana jest linia kształcenia w dziedzinie komunikacji wizualnej.

Należy podkreślić aktywność habilitantki w sferze dyplomów i recenzji. Była promotorką pomocniczą jednego doktoratu i dwudziestu trzech dyplomów

magisterskich zrealizowanych w Pracowni Ilustracji macierzystej ASP. Współpracowała przy czterdziestu czterech dyplomach magisterskich. Liczba wypromowanych dyplomów licencjackich sięga siedemdziesięciu dwóch, natomiast sporządzonych recenzji dyplomów licencjackich czterdzieści sześć. Pracując w WSTI w Katowicach była promotorką pięćdziesięciu czterech dyplomów licencjackich i napisała trzydzieści trzy recenzje licencjackich prac. Bilans z PJAKT w Warszawie kształtuje się następująco: promotorka jednego dyplomu magisterskiego i czternastu dyplomów licencjackich natomiast w czternastu przypadkach była ich recenzentką. Liczby robią wrażenie! Niezwykle wysokiej próby dokonania edukacyjne habilitantki dowodzą, że jest przygotowana do podjęcia z pełną odpowiedzialnością obowiązków samodzielnego pracownika akademickiego.

OCENA DOROBKU ORGANIZACYJNEGO, NAUKOWEGO I POPULARYZATORSKIEGO

Na imponujący dorobek organizacyjny i naukowo popularyzatorski habilitantki składają się: organizacja wydarzeń kulturalnych – trzynastą razy podejmowała się takich działań, kuratorowanie – funkcja pełniona osiem razy, cztery razy pełniła rolę konsultantki wydawniczej, 20 razy brała udział pracach jury, współpracowała z sześcioma ośrodkami naukowymi z czego pięć to placówki zagraniczne. Jest autorką dziewięciu artykułów naukowych oraz licznych tekstów i działań redakcyjnych. Tematyka wykładów w liczbie dziesięciu oraz licznych wystąpień Pani dr Anny Machwic skupia się na ilustracji literatury dziecięcej i projektowaniu książki. Koronnym osiągnięciem naukowym jest projekt badawczy: *Temat: Bohater* już omawiany w niniejszej recenzji. Wszystkie ujęte powyżej aktywności habilitantki przenikają się wzajemnie i jednocześnie uzupełniają, silnie sprzyjając rozwojowi dziedziny. Przysparzają chwały zarówno habilitantce jak i jej zawodowemu otoczeniu. Jeśli kiedyś usłyszymy o „Katowickiej Szkole Ilustracji”...to ja nie będę miał żadnych wątpliwości kto jest jej *founding mother*.

Z powierzonych oraz podjętych obowiązków habilitantka wywiązywała się perfekcyjnie co zostało docenione w postaci znaczących nagród, najcenniejszą wydaje się być Odznaka honorowa *Zasłużony dla Kultury Polskiej* przyznana przez MKiDN w 2025 roku.

KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z precyzyjnie przygotowaną dokumentacją z przekonaniem wnioskuję o nadanie Pani dr Annie Machwic stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Jednocześnie stwierdzam, że przedstawione dzieła habilitacyjne spełniają wymogi określone w art. 219 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024r. poz. 1571).

Dr hab. Przemysław Rafał Tomaszewski